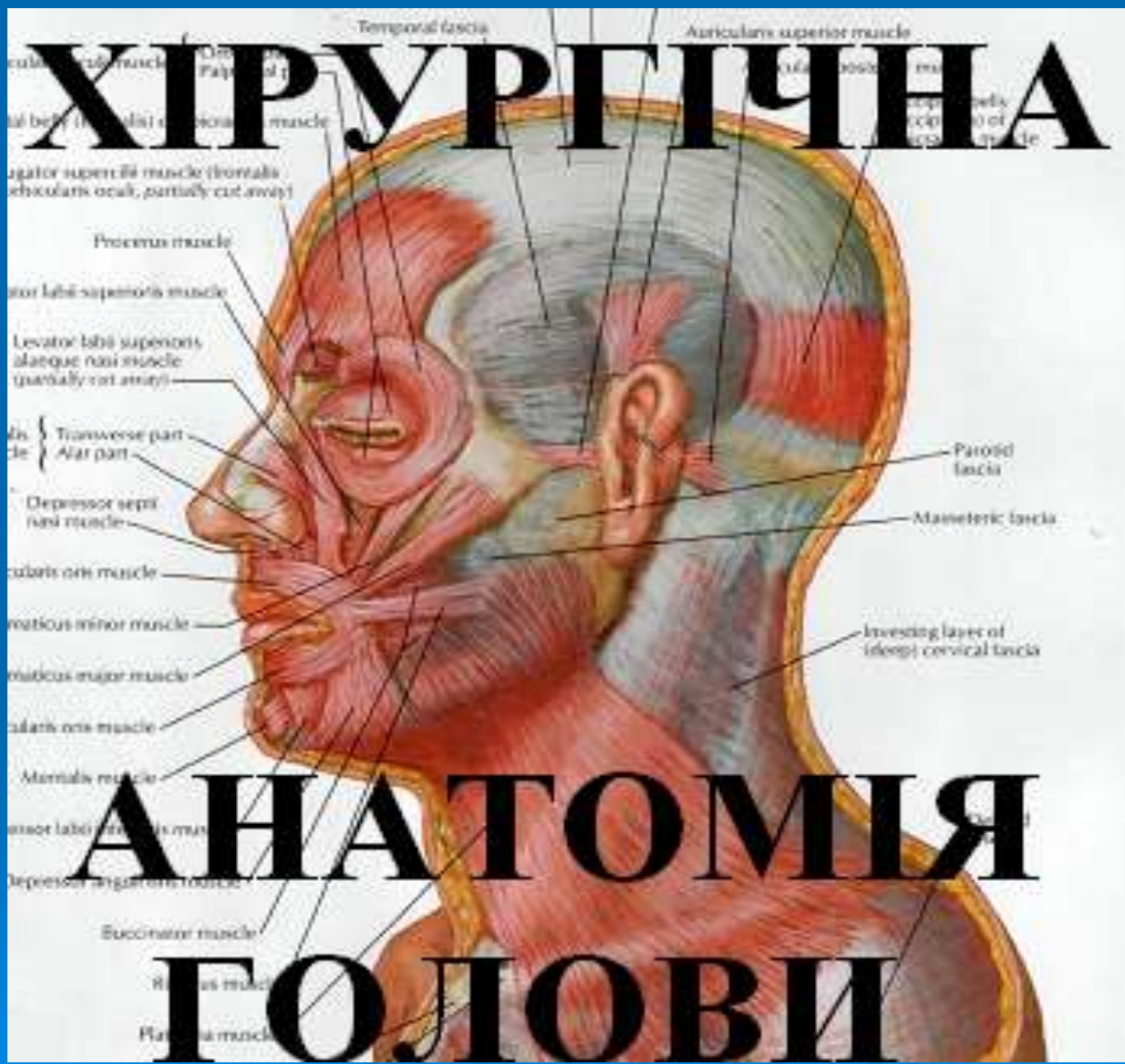

ХІРУРГІЧНА

АНАТОМІЯ ГОЛОВИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА АНАТОМІЇ З КЛІНІЧНОЮ АНАТОМІЄЮ ТА
ОПЕРАТИВНОЮ ХІРУРГІЄЮ

Лекція

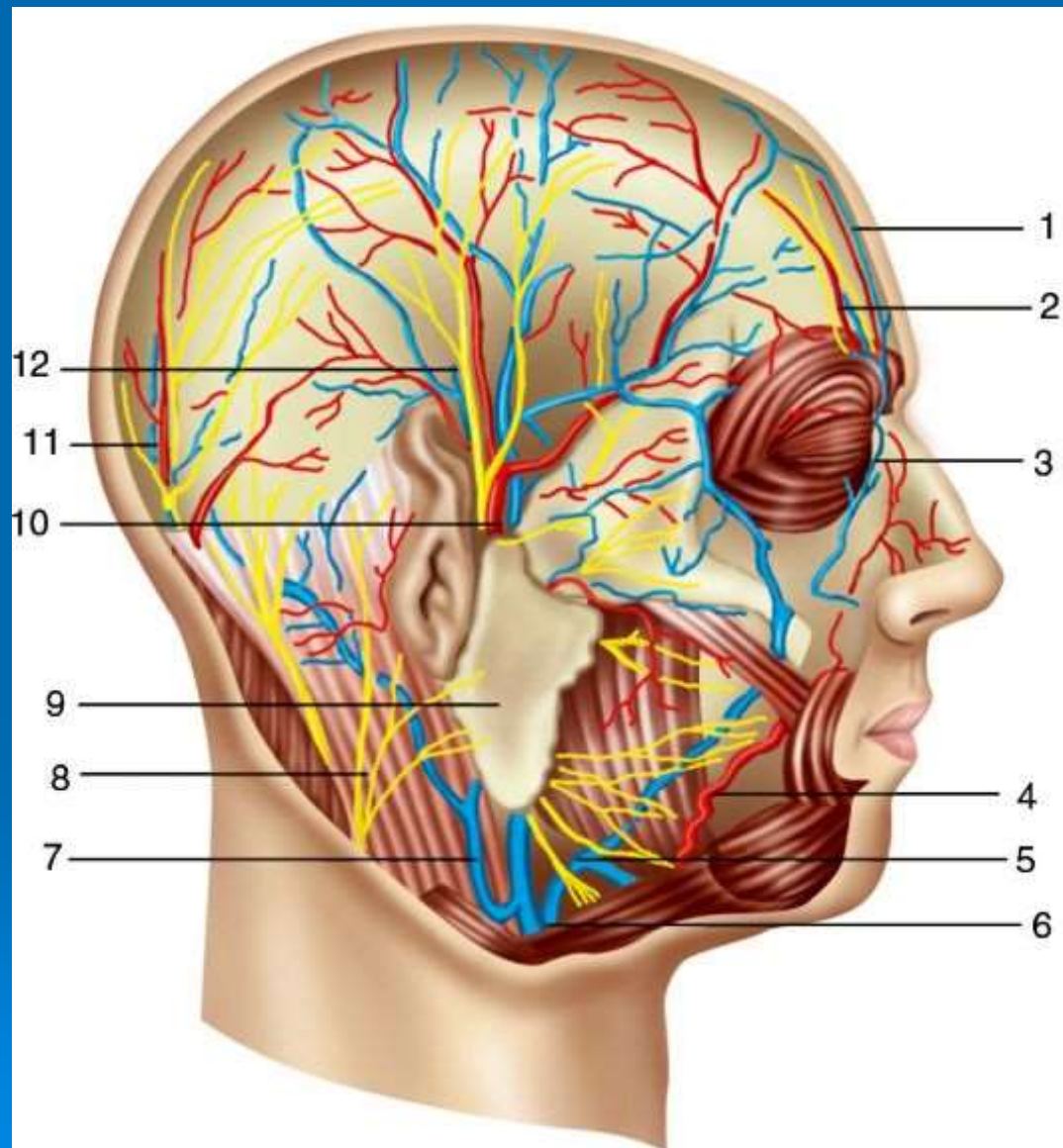
Кровообіг та іннервація лицевого відділу лица

Полтава-2023

План лекції

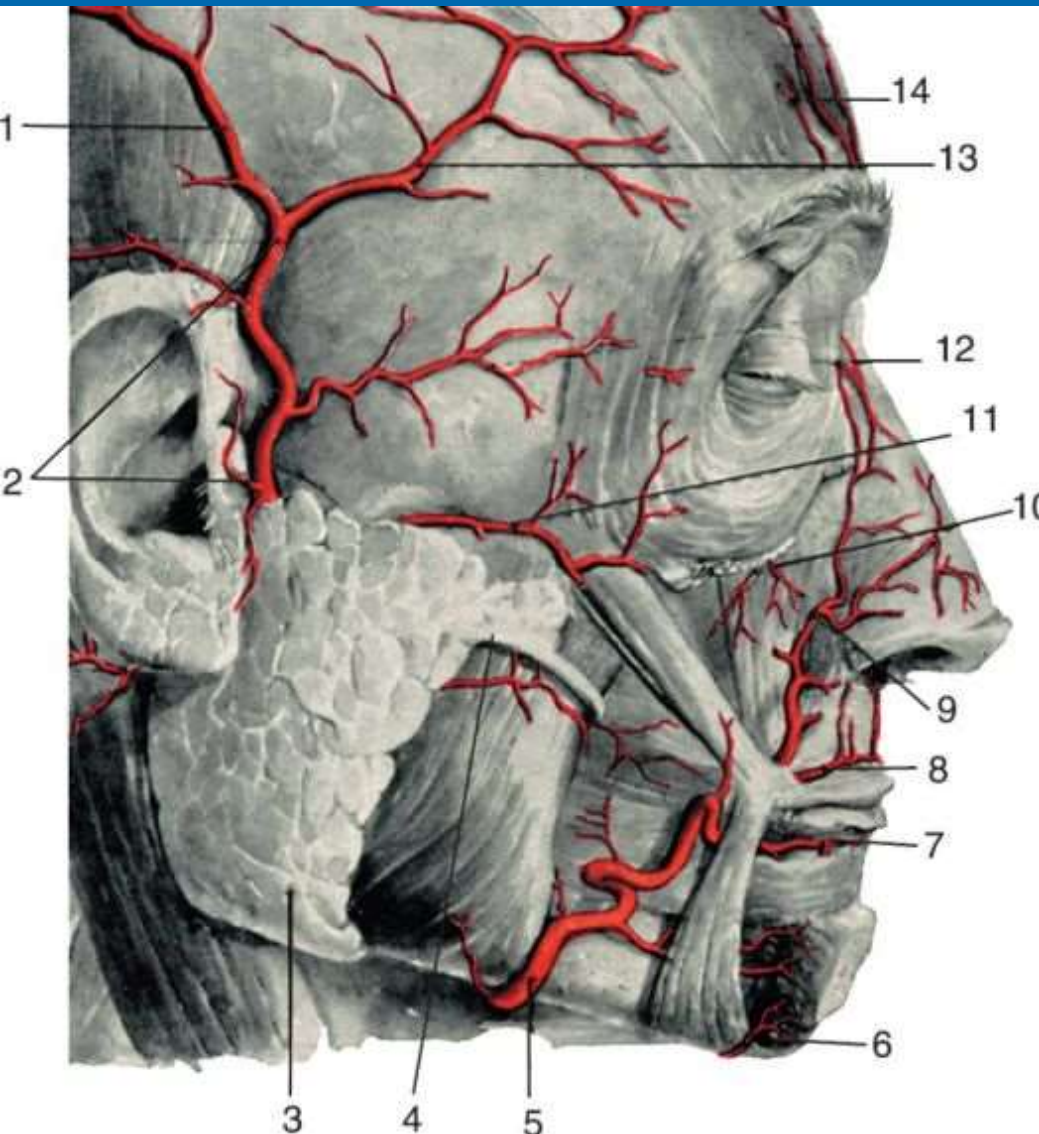
- Поділ голови на відділи і ділянки.
- Межі лицевого відділу голови, поділ на ділянки.
- Хірургічна анатомія судин і нервів обличчя.
- Окремі ділянки лицевого відділу голови.

Кровообіг та іннервація лиць

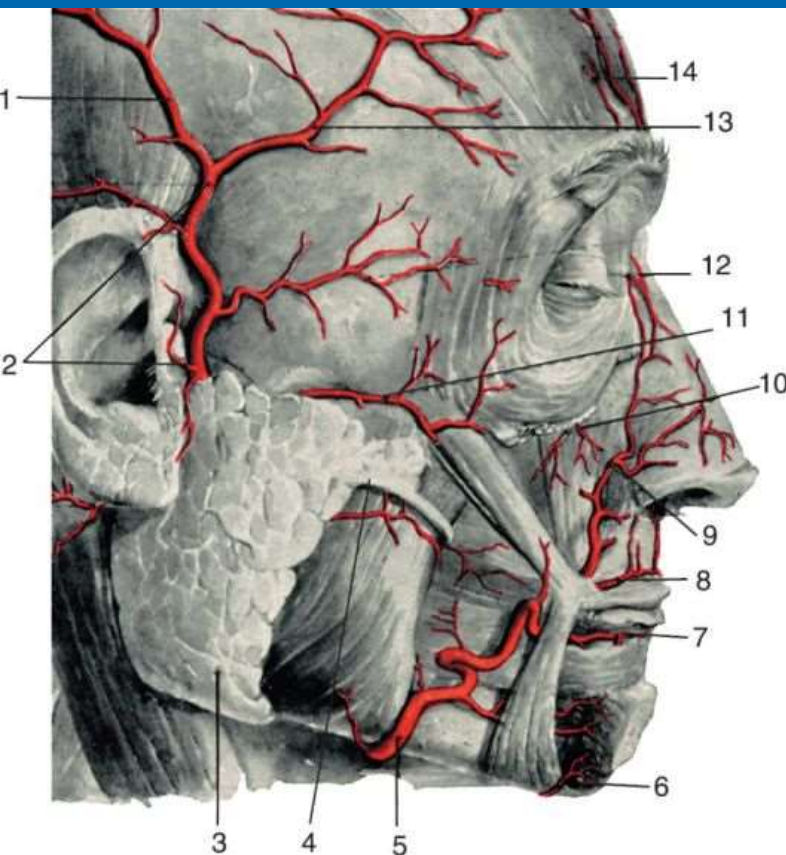
- 1 - a., v., n. supratrochleares;
- 2 - a., v., n. supraorbitales;
- 3 - v. angularis;
- 4 - a. facialis;
- 5, 6 - v. facialis;
- 7 - v. retromandibularis;
- 8 - n. auricularis magnus;
- 9 - gl. parotidea;
- 10 - a., v. temporalis superficialis;
- 11 - a. et n. occipitales;
- 12 - n. auriculotemporalis

Бічний відділ лиця

- 1 - ramus parietalis a. temporalis superficialis;
- 2 - a. temporalis superficialis;
- 3 - gl. parotidea;
- 4 - ductus parotideus;
- 5 - a. facialis;
- 6 - a. submentalis;
- 7 - a. labialis inferior;
- 8 - a. labialis superior;
- 9 - a. angularis;
- 10 - a. infraorbitalis;
- 11 - a. transversa faciei;
- 12 - a. dorsalis nasi;
- 13 - ramus frontalis a. temporalis superficialis;
- 14 - a. supraorbitalis

Кровопостачання бічного відділу лица

Топографическая анатомия и оперативная хирургия : учебник : в 2 т. / А.В. Николаев. - 2-е изд., испр. и доп. 2009. - Т. 1. - 384 с.

1 - ramus parietalis a. temporalis superficialis; 2 - a. temporalis superficialis; 3 - gl. parotidea; 4 - ductus parotideus; 5 - a. facialis; 6 - a. submental; 7 - a. labialis inferior; 8 - a. labialis superior; 9 - a. angularis; 10 - a. infraorbitalis; 11 - a. transversa faciei; 12 - a. dorsalis nasi; 13 - ramus frontalis a. temporalis superficialis; 14 - a. supraorbitalis

Артеріальні судини із різних джерел утворюють численні анастомози, забезпечуючи добре кровопостачання тканин лица. Це сприяє доброму загоєнню ран на обличчі та сприятливим результатам пластичних операцій.

Основним джерелом кровопостачання лица є **зовнішня сонна артерія** (a.carotis externa), а також у кровопостачанні обличчя бере участь внутрішня сонна артерія (a.carotis interna). Обидві вони є гілками загальної сонної артерії.

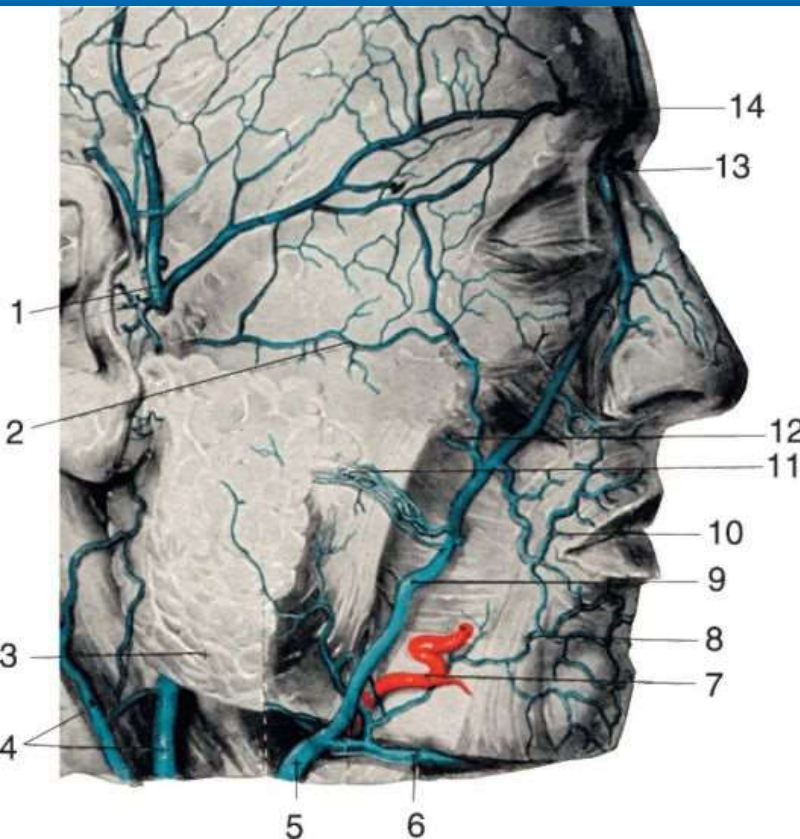
Від зовнішньої сонної артерії на обличчя відходять наступні гілки:

I. Лицева артерія (a.facialis) — на обличчя виходить біля переднього краю жувального м'яза, огинаючи край нижньої щелепи. Тут її можна притиснути до щелепи для тимчасової зупинки кровотечі при пошкодженні. На своєму шляху під шкірою лица й у товщі м'яких тканин артерія робить вигини, прямуючи до кута рота і далі до внутрішнього кута ока, де від неї бере початок кінцева гілка — кутова артерія, a.angularis.

II. Поверхнева скронева артерія (a.temporalis superficialis) — кінцева гілка і безпосереднє продовження зовнішньої сонної артерії. Вона проходить у товщі привушної слинної залози і виходить під шкіру спереду від козелка вуха. Ця артерія віддає низку гілок: до привушної слинної залози (rr. parotidei), до вушної раковини (rr. auricularis anteriores), поперечну артерію лица, середню скроневу і вилично-очномкову артерію.

III. Верхньощелепна артерія (a.maxillaris) — забезпечує кров'ю глибокі відділи лица. Вона є другою кінцевою гілкою зовнішньої сонної артерії. Її короткий стовбур поділяють на 3 відділи: перший огинає гілку нижньої щелепи, другий проходить у драбинчасто-крилоподібному проміжку, третій проникає в крило-піднебінну ямку

Кровопостачання бічного відділу лиця

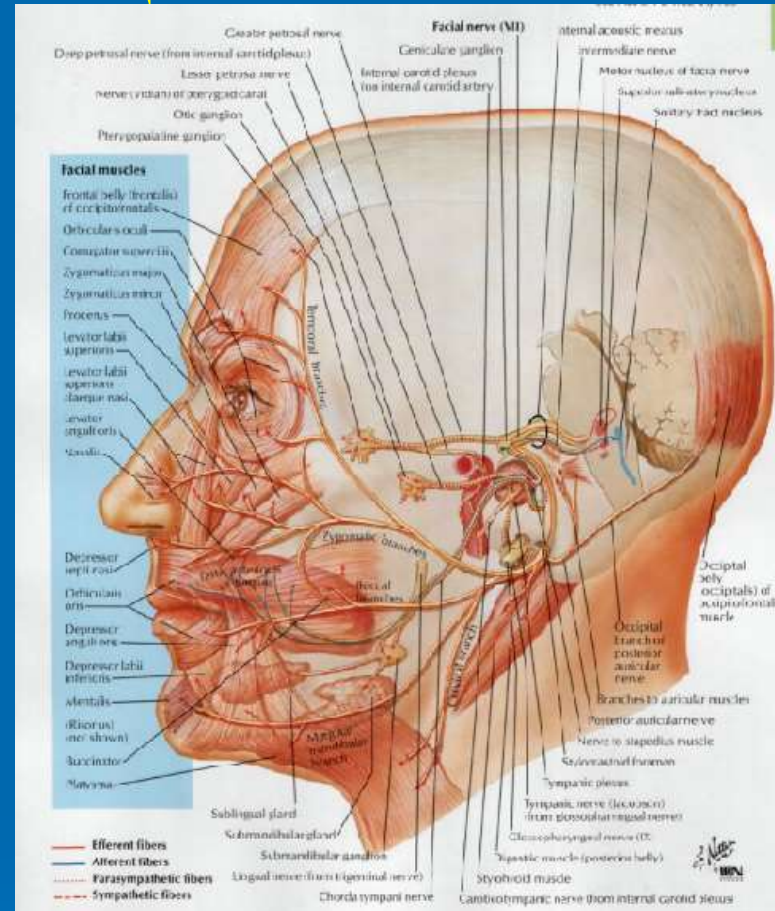
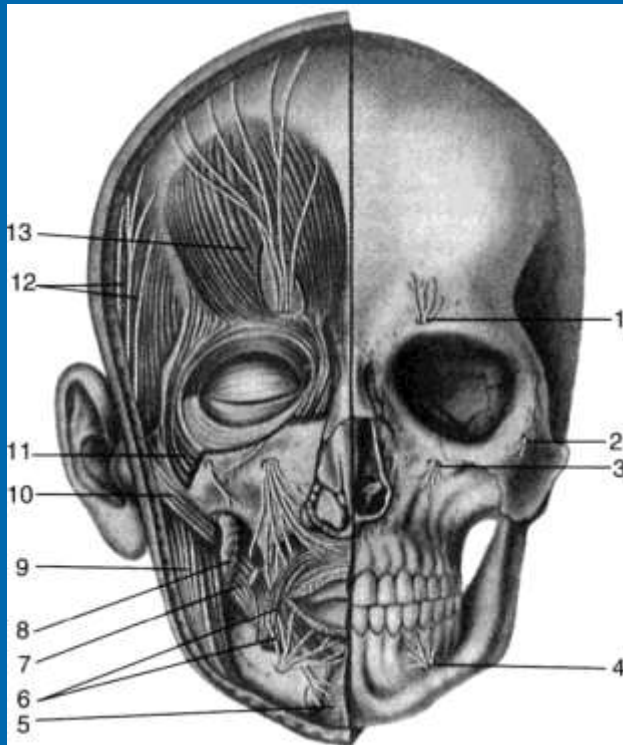
Топографическая анатомия и оперативная хирургия : учебник : в 2 т. / А.В. Николаев. - 2-е изд., испр. и доп. 2009. - Т. 1. - 384 с.

- 1 - v. temporalis superficialis; 2 - v. transversa faciei; 3 - gl. parotidea; 4 - v. jugularis externa;
5 - v. facialis; 6 - v. submental; 7 - a. facialis;
8 - v. labialis inferior; 9 - v. facialis;
10 - v. labialis superior; 11 - ductus parotideus;
12 - ramus profundus v. facialis;
13 - v. angularis; 14 - v. supraorbitalis

Вени лиця утворюють дві сітки: поверхневу і глибоку. Поверхневу утворюють дві вени: лицева (v. facialis) і занижньощелепна (v. retromandibularis). Лицева вена супроводжує лицеву артерію. Починається вона біля медіального кута ока як кутова (v. angularis), яка анастомозує з очними венами, що впадають в печеристий синус твердої мозкової оболони. У лицеву вену впадають вени, що прямують від лобової, очноямкової ділянки, носа, щік, губ і підборіддя. Занижньощелепна вена (v. retromandibularis) утворюється в результаті злиття декількох поверхневих скроневих і верхньощелепних вен. Вона забирає венозну кров від ділянок, котрі кровопостачаються кінцевими гілками зовнішньої сонної артерії — поверхневою скроневою і верхньощелепною артеріями. Занижньощелепна вена проходить у товщі привушної залози позаду гілки нижньої щелепи, де у неї впадають дрібні вени вушної раковини, скронево-нижньощелепного суглоба, середнього вуха, привушної залози. V. retromandibularis зазвичай з'єднується з лицевою веною, їхній загальний стовбур впадає у внутрішню яремну вену. Глибока венозна сітка утворена крилоподібним сплетенням (plexus pterigoideus), а також дрібнішими сплетеннями, розміщеними в товщі м'язів і міжм'язовій клітковині глибокої ділянки обличчя.

Глибока венозна мережа анастомозує і з поверхневими венами лиця, і з печеристим синусом твердої мозкової оболони. Це може сприяти поширенню інфекції з осередків гострих запальних процесів, що виникають на обличчі (фурункули, карбункули, абсцеси, флегмони), у sinus cavemosus. За звичайних умов відтік венозної крові від лиця відбувається у напрямку до внутрішньої яремної вени. У тих випадках, коли лицева вена чи її притоки тромбовані або стиснені набряклими тканинами лиця, можливий ретроградний напрям венозного відтоку, коли септичний ембол може потрапити у печеристий синус.

ІННЕРВАЦІЯ

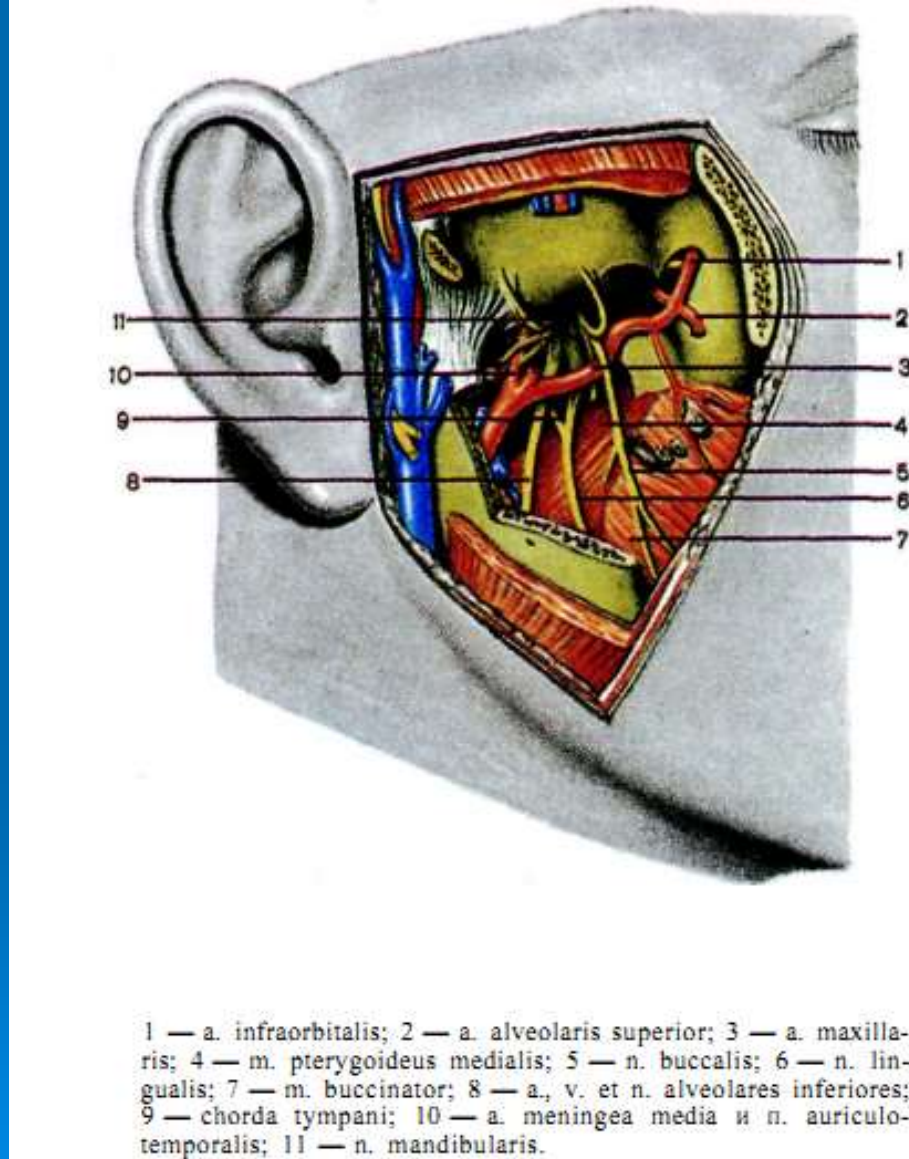
Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Ф.Неттер. – Львів: Наутилус, 2004. – 592 с.

У іннервації лица беруть участь рухові і чутливі нерви.

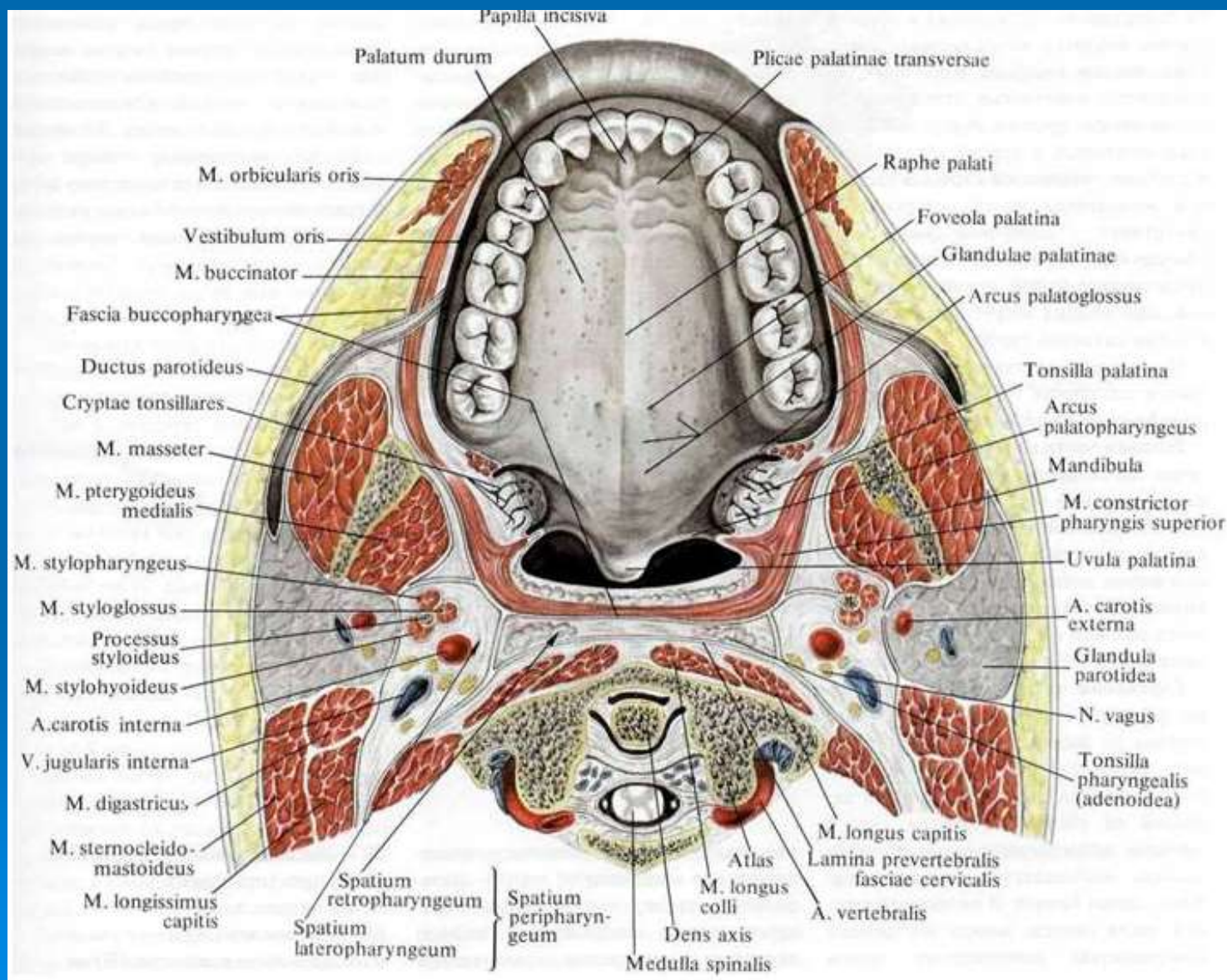
До мимічної мускулатури лица проходять рухові нерви, які є гілками лицевого нерва (n.facialis), VII пари черепних нервів. Жувальні м'язи отримують іннервацію від третьої гілки трійчастого нерва.

Чутлива іннервація шкіри лица і слизових оболонок, в основному, здійснюється трійчастим (n.trigeminus, V пара черепних нервів), і язико-глотковим нервами, а також гілками шийного сплетення (великий вушний нерв — n.auricularis magnus).

Глибока ділянка лиця

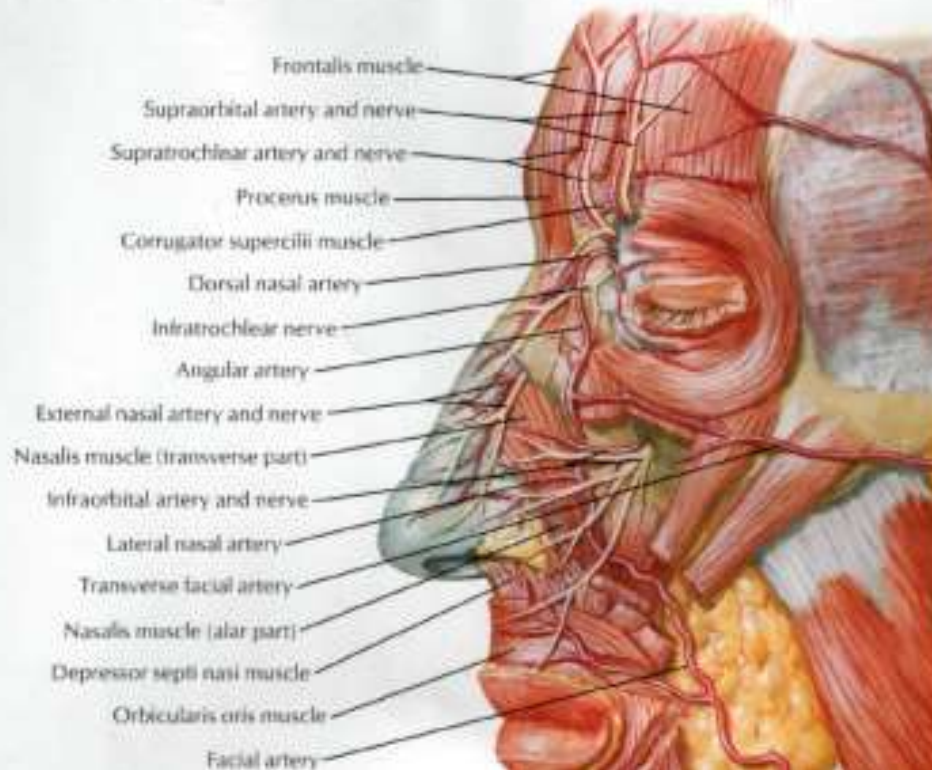

ПРИГЛОТКОВИЙ ТА ЗАГЛОТКОВИЙ ПРОСТОРИ

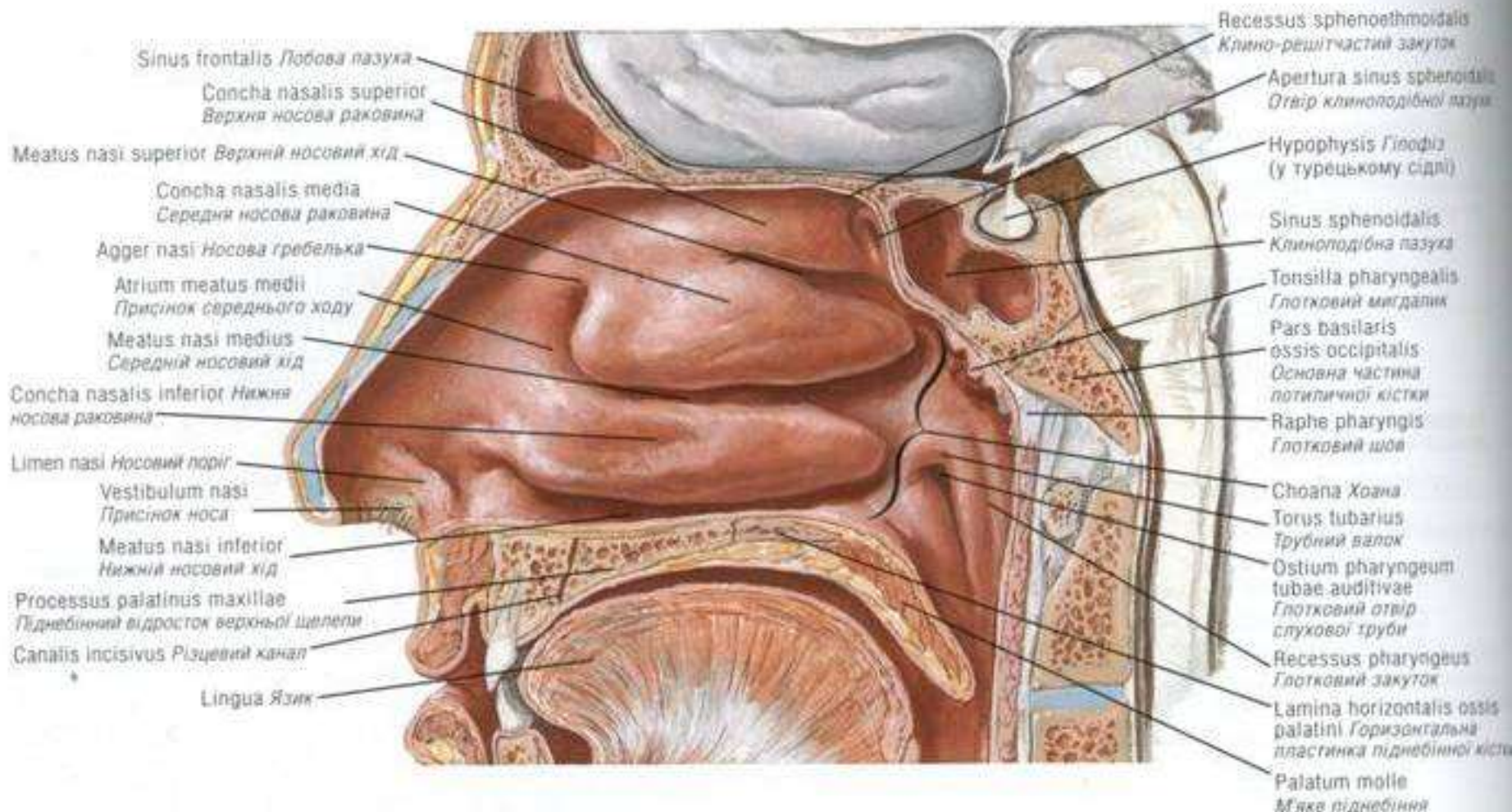

ДІЛЯНКА

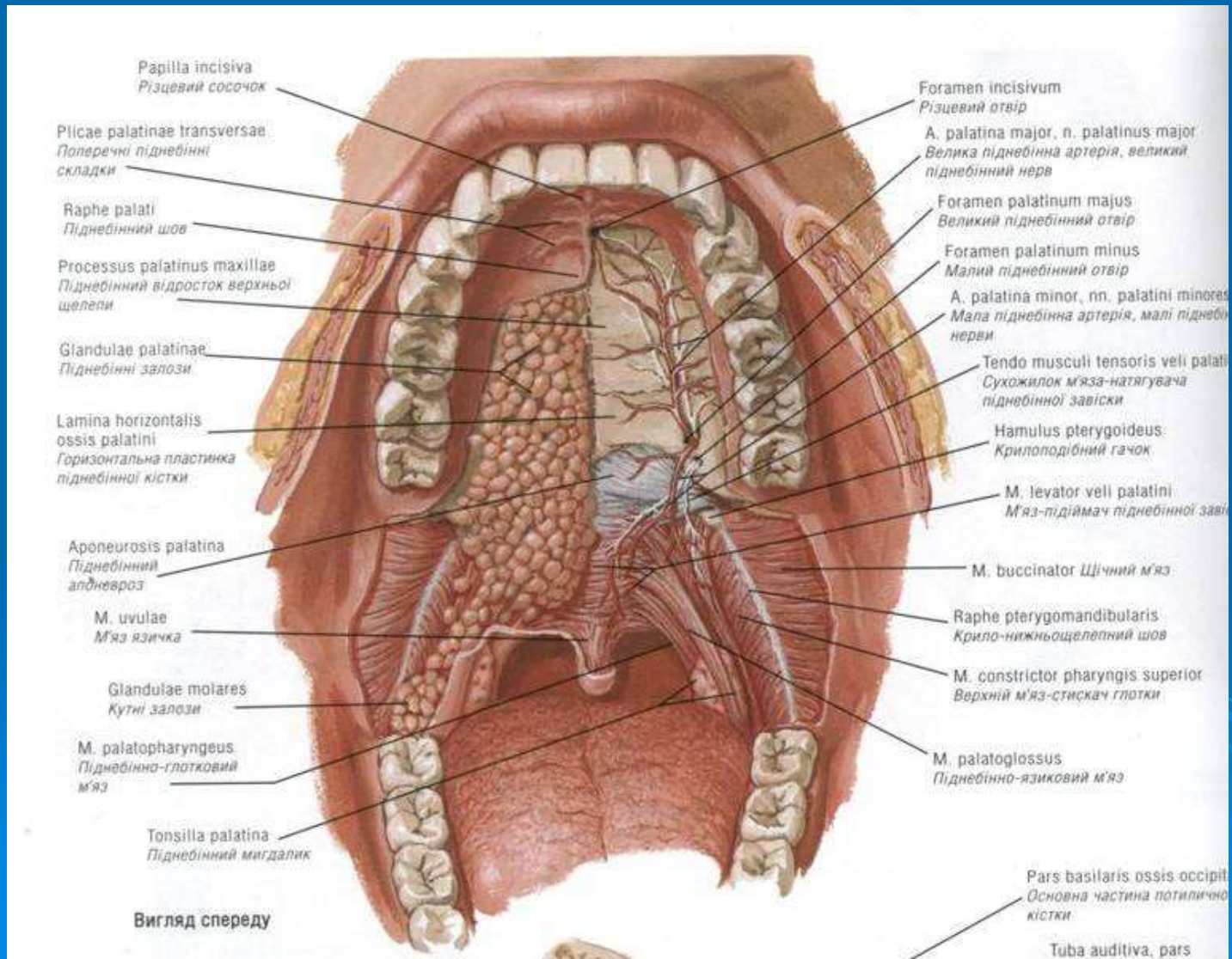
ОКА

ДІЛЯНКА НОСА

Ділянка рота

Література:

1. Клінічна анатомія та оперативна хірургія. Том 1; за ред. В.І.Півторака, О.Б.Кобзаря. – Вінниця: Нова книга, 2021. – 568 с.
2. Оперативна хірургія і топографічна анатомія; за ред. М.П.Ковальського. – К.: Медицина, 2010. – 504 с.
3. Оперативна хірургія і топографічна анатомія голови та шиї; за ред. В.І.Півторака, О.М.Проніної. – Вінниця, 2016. – 312 с.
4. Білаш С.М. Клінічна анатомія та оперативна хірургія ділянок і органів голови, шиї, грудей та живота. Навчально-методичний посібник для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальність 222 «Медицина» / С.М.Білаш, О.М.Проніна, М.М.Коптев, А.В.Пирог-Заказникова. – Полтава: Друкарський салон «Копір сервіс», 2017. – 170 с.
5. Міжнародна анатомічна термінологія; за ред. проф. В. Г. Черкасова. –Вінниця : Нова Книга, 2010. – 392 с.
6. Неттер Ф. Атлас анатомії людини. Авторизоване українське видання другого англійського видання / Ф.Неттер, під ред. Ю.Б.Чайковського. – Львів: Наутікус, 2004. – 592 с.
7. [Tsyhykalo O.V.](#) Topographic Anatomy and Operative Surgery / O.V.Tsyhykalo. – Vinnytsia, 2011. – 528 p.
8. Netter F. H. Atlas of Human Anatomy / Frank H. Netter. – East Hannover, New Jersey, 1990. – 592 p.
9. Hnatyuk M.S. Operative surgery and topographical anatomy (lectures) / M.S.Hnatyuk, O.B.Slabuj. – Ternopil, 2004. – 212 p.
10. Bernard C. Illustrated Manual of Operative Surgery and Surgical Anatomy / C.Bernard. – 1991.-330 p.

СПАСИБІ

ЗА УВАГУ!

